

Gülay Gökürk ile Özgürlük Yolculuğu Üzerine...

Atilla Yayla*

Öncelikle, vakit ayırdığınız için teşekkür ederim. Sorulara kısa cevaplar alabilirsek belki daha geniş bir konu yelpazesinde sohbet etme imkânımız olabilir. Ayrıca, yan sorularla sohbeti açmaya çalışırsam, umarım fazla müdahaleci görünmem. Şöyle başlamak istiyorum, Türkiye’de liberallerin sayısı hayli az. Ama Gülay Gökürk çizgisindeki liberaller ya da Gülay Gökürk’ün liberalizmde çizdiği çizgide olan liberallerin sayısı daha da az. Yalnızlık duygusu var mı?

Evet, yalnızlık duygusu hep var. Fakat bu yalnızlık duygusu bende 1982’den beri var; yani, “Aydınlıkçı” olmaktan vazgeçmek istediğim andan itibaren böyle bir yalnızlık duygusu içindeyim. Biraz da iyi oluyor galiba. İnsanların doğruları böyle kendi başına düşününe düşününe bulmaya çalışmasının bir üstün-lüğü muhakkak ki var, çok daha derinden kavriyorsunuz bazı şeyleri diye düşünüyorum.

Sol kolektivist bir geçmişten geldiğinizi biliyoruz. Ben de meselâ daha sağ kolektivist bir geçmişten geliyorum. Gerek kendi tecrübemden

gerekse de başka arkadaşların tecrübesinden edindiğim izlenim o ki, paradigma değiştirmek gerçekten zor bir iş. Bunun psikolojik ve sosyal maliyetleri var. Kişisel tecrübelerinize dayanarak bu maliyetler hakkında bir şeyler söyleyebilir misiniz? Böylece, aktardıklarımızı kendi tecrübemle karşılaştırma imkânı da bulabilirim.

Biz, Metin ile, kocamla birlikte ayrıldık “Aydınlık”tan. Tam artık koştüğümüz noktada, hiç unutmuyorum, bir filme gitmiştik. Hafif dramatik bir filmdi ve ikimiz de şakır şakır ağlıyoruz. Aslında ikimiz de ağladığımız şeyin o film olmadığını biliyoruz. Sinemadan dışarıya çıktık. Bana o zaman tam anlamıyla artık yerim yurdum yokmuş gibi geldi, ülkemi, dinimi her şeyimi tamamen kaybetmişim gibi geldi. Ve Metin intihardan bahsetti. Ben o kadar yapmadım ama, o intihardan bahsetti. O kadar sudan çıkmış balık gibiydik ki... Çünkü, düşünün, 17-18 yaşında girmişsiniz bir kolektif gruba, şimdi 30 yaşındasınız. Neredeyse 15 sene boyunca özel hayat denilen bir şeyiniz olmamış. Özel hayatınız parti hayatıyla, kolektif grupla tamamen özdeşleşmiş, iç içe geçmiş. Oradan çıkış korkunç bir şeydi. Fakat, birkaç yıl için-

* Prof. Dr., Gazi Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi.

de hayatımızın en devrimci dönemini bu ayrılıştan sonra yaşadığımızı gördük.

İki kişi olmanızın bu süreci kolaylaştırdığını söyleyebilir misiniz?

İki kişi olmamız işi çok kolaylaştırdı. Tek başıma olsaydım ne yapardım bilmiyorum, Metin ne yapardı onu da bilmiyorum. Ama bizim iki kişi olmamız bize çok destek verdi. Senelerce, geceler boyu, sabahlara kadar çok konuştuk. Öyle bir şey düşünün ki, bütün doğrularınız, 30 yaşına kadar okuduğunuz, edindiğiniz tüm değer sisteminiz çöküyor. Sifirdan tekrar kendinize bir değer sistemi oluşturacaksınız ve bu değer sisteminde herhangi bir kriteriniz, kıstasınız, bir mihenk taşınız yok. Neyin neye göre doğru, neye göre yanlış olduğunu, her şeyi tekrar arayacaksınız.

Dünyayı yeniden kurmak gibi bir şey bu.

Evet, dünyayı yeniden kurarken de şöyle bir kolaycılığa kapılmanız mümkün değil. Canım ben bir kez yanıldım, herşeyin yanlış olduğunu anladım, şimdi artık çoğunluk ne diyorsa doğrudur... Doğrusu bizim bu işi bu noktaya vardırarak bir kişilik yapımız yoktu. Yani o anlamda anti-statükoculuğumuz sürüyordu. Mevcut düzeni beğenmemeye devam ediyorduk. Yani, o anlamda hazır, geleksel bir değer sistemini kabullenmeye hazır değildik; çünkü, bizi başlangıçta anti-statükocu yapan sebepler canlılığını hâlâ koruyordu. Bu düzenden hoşnut değildik. Bu düzenin olumsuzluklarını, haksızlıklarını görüyorduk. Ama, alternatif diye peşinden gittiğimiz çizginin çöküşünden sonra rücu etme ve statükoya kapılanma diye bir lüksümüz de yoktu. Yani, bir anlamda tüm iş bize kaldı. Bu da tabii hem çok zor bir şey hem de radikallik gerektiren bir şey. Ben devrimcilik ve radikallik dönemimi işte ondan sonraki yıllar olarak görüyorum. Her şeyi sorguladığımızda, görünürde radikal olmanın, muhalif olmanın işin en kolay yanı olduğunu, bütün hayata

ilişkin bir muhalifliğin ise ne kadar zor olduğunu bu ayrılıştan sonraki yıllarda gördük.

Şöyle bir şey oldu mu, ben kendi tecrübemden biliyorum, bu paradigmanın yıkılmasına ilâveten sosyal muhit de yıkılıyor. O zamana kadar selâm verdiğiniz, beraber yemek yediğiniz, beraber sosyal faaliyetlerde bulunduğunuz insanlar sizinle aynı görüşte olan kişiler. Ve bir şeyin farkına varıyorsunuz, hayatta aslında dostunuz yok. O insanlarla dost ya da arkadaş olduğunuz için bir arada bulunmuyorsunuz. Hasbelkader, belki çok küçük yaşlarda tanıştığımız için, ama çoğu kez ideolojik beraberlikten dolayı birlikte oluyorsunuz. Ben yıllar sonra anladım, gerçek dostluk ideolojik dostlukla aynı şey değilmiş.

Evet, değil. Şöyle bir dönem yaşandı, eski dava arkadaşlarıyla eski solcu olmak temelinde bir birlik, bir çevre oluşturuldu önce. Yani, düşünün ki, bir şeyin "anti"si temelinde bir çevre. Eski "Aydınlık"çılık temelinde bir dostluk. Tabii ki, o çok küçük bir şey.

Bunların hepsi bir şekilde grubun dışına düşmüş insanlar.

Evet, en pejoratif anlamıyla "dönekler". İyi ama herkes aynı tarafa dönmemiş. Herkesin dönüşü farklı. Sırtını bir tarafa verdiği zaman yüzün aynı tarafa bakmıyor. Bu bir ortak payda olamıyor.

Bir kısmının ideolojik ihtilâf getirdiği belki de bir kişisel ihtilâf.

Sadece kişisel ihtilâfi olan, hakikaten kağıt statükoya atmak için can atan var. Hakikaten pili tükenmiş olan, heyecanı bitmiş olan var, veya sizin gibi olanlar da var. Ama şunu gördük ki, ortak bir temel yok. Yani, sadece bir nostalji yapılabiliyor, bir şeyler kötülenebiliyor. Ve şu da çok rahatsız etmişti tabii. O birşeyin reddi temelinde kurulan sözde dostlukların dedikoduya ve kendini inkâra dayanan bir yönü de var. Yani, sanki o dönemde birileri bizi kandırmış gibi hissedilen-

ler de var. Kabahati, o 15 yıllık yanılığın kabahatini birilerinin üstüne yüklemeye çalışsan da çok çıktı. Ben hiçbir zaman öyle bir şeyi yediremedim kendime.

Çok önemli bir nokta. Çünkü, genel tavır bu benim bildiğim kadarıyla.

Ben ne yaptıysam hakikaten inanarak yaptım. Şimdi liberalliğin en önemli değerlerinden biri nedir? İnsanların yaptığının sorumluluğunu taşıdığını varsaymak; yani, insanlara yetişkin birey muamelesi yapmak. Ben bir şeye karar veriyorsam bunun sorumluluğunu, riskini alırım, bedelini ödemeye göze alırım. Ben geçmişime de aynı şekilde baktım, geçmişim berhava olduktan sonra. Evet, solcu oldum ve o solculuğun hareket noktaları sonradan çok totaliter bir noktaya geldi. Hakikaten çok gerici bir noktaya düştüm. Ama bendim bunu yapan. Tüm bunları onun bunun etkisiyle diye kandıramam kendimi. Demek ki, bütün o ilgiler içimde varmış. Sorumluluğu kendim taşıdım. Hiçbir zaman tanıştığım kimselerin beni kötü yola düşürdüğünü düşünmedim.

Kendim ettim kendim buldum?

Evet, kendim ettim kendim buldum. Doğayısıyla, hiç kimseyi suçlamadım. Ama çok insanda, arkadaşımda gördüm bunu. İşte beni bilmem kim kandırdı gibi. Tabiri caizse, kötü yola düşmüş kız psikolojisinin içine düşen çok sayıda eski solcu gördüm.

Peki şöyle bir şey oldu mu? Yine ben kendimin ve yakından tanıdığım kimi arkadaşların tecrübesinden biliyorum, birden bire kuş kadar serbest olmak ve birden bire insanın kendisini çok özgür hissetmesi. Sanki sırtında çok büyük bir yük taşıyormuş da ondan kurtulmuş gibi bir hissiniz oldu mu?

Evet, o da oldu. Yani, bunun zorluğu ve sorumluluğu ve özgürlük duygusu aynı anda yaşanan bir şey. Bir yandan ben herhangi bir

kollektife uyum sağlamak için şunu ya da bunu yapmak zorunda değilim. Kendimin özgür olduğumu hissetmek... Ama aynı zamanda her şeye kendim bakacağım ve doğruları kendim bulacağım. Karar vericinin de bir yükü var yani, onun paniği de yaşanmış olabilir bir müddet. Ama esas olan, tabii ki, o özgürlük duygusunu hissetmekti ve en temel duygulardan bir tanesi de şuydu, bundan sonra böyle bir kollektife bağlanmayacağım. Bir kulübün içinde ben kolay kolay yer almam artık. Çünkü her kulüp tipi o bireysel özgürlüğü şu ya da bu ölçüde crozyona uğrattı. Orasında burasında törpülediğini, yumuşattığını, yani, köşeleri yuvarlattığını ve insanın kollektifin baskısı olmasa da kollektife uyum sağlama iç güdüsüyle, çabasıyla veya eğilimiyle kendi görüşlerini otosansüre uğratmaya başladığını o kadar net bir şekilde yaşadım. Geçmişe dönüp birtakım şeyleri düşündüğümde, ben bu kadar aptal değilim, ama, nasıl oldu da bu kadar gaflet içinde olabildim konusu beni en büyük şaşkınlığa uğratan şeydi. Yani geçmişteki o, anti-demokratik tutumlarımı düşündüğümde paniğe kapıldım. Ben bunu nasıl yaptım. Ben bu kadar hıyarlığı nasıl yaptım. Burada aklıma gelen ilk şey, aptal olmadığım, geri zekalı olmadığım. Evet, kollektifleşmenin bireyi nasıl ezebileceğini, nasıl yok edebileceğini bu kadar vahim bir şekilde, kendi örneğimde gördükten sonra açıkçası örgütlü olma, içine girme konusunda müthiş bir korkuya kapıldım. Artık hiç kimse beni bir daha kolay kolay herhangi bir örgütün üyesi yapamaz.

Aslında bu "bir musibet bin nasihatten iyidir sözünün" doğrulanması oluyor. Belki daha sonra girmemiz iyi olurdu, ama madem söz açıldı, bu son tespitinizde ifade ettiğiniz görüşünüze tamamen katılıyorum. Ben de beni belirleyecek hiçbir kollektifin parçası olma niyetinde değilim. Ama bir dilemma ile karşı karşıyaymışız gibi geliyor bana. Bir taraftan, en azından

fikir alanında, kolektivist akımlarla çatışmak mecburiyetindeyiz, ama bir taraftan da bir kolektivist olmamak mecburiyetindeyiz. Bu konuda sizin bir öngörünüz bir formülünüz var mı?

Evet, öyle yapılar oluşturmak lâzım ki; o yapıların çok gevşek olması, çok esnek olması, hiyerarşik olmaması, çeşitliliğe, her türlü fikir zenginliğine açık yapılar olması lazım. Onun içinde öyle ya da böyle yer alacak insanların çok tanımlanmaması lâzım, bu ilişkilerin biçimlerinin de öyle çok tarif edilmiş, üyelik şudur, sempaticanlık budur gibi çok tanımlı olmayan, gönüllülük temelinde, herkesin ne kadar paylaşmak istiyorsa o kadar paylaşabileceği, ne kadar içinde yer almak istiyorsa o kadar içinde, o kadar dışında, o kadar kenarında, o kadar teğet olabileceği, fazla zorunlu olmayan, fazla kemikleşmiş yapılardan oluşmayan farklı biçimler oluşturmak lâzım. Gönüllülüğü kollamak lâzım. Ve insanların tek tek şu uyanıklık içinde olması lâzım: Acaba otosansür süreci başladı mı, acaba ben kolektife uyum adına kendi kendimi sınırlamaya başladım mı. Uyanıklılığının bilincini de sürdürüyor olması lâzım.

Aslında konuşma çok ilginç bir yere gidiyor ve buna memnun oluyorum. Zannedirim bu konunun biraz daha açılması lâzım. Fakat bir noktanın altını çizmek ve görüşlerinizi almak istiyorum. Bu aslında Türkiye'nin genel bir ahlâkî problemi, kolektivitelerin, parçaları olduğu varsayılan bireyleri bastırması genel bir ahlâkî problem. Ancak, bu ahlâkî problemin mağdur ettiği insanlar da bundan çok şikâyetçi değil. Veya bu ahlâkî problemi yaratanlar bundan şikâyetçi değil. Liberaller ilginç bir serüven yaşıyor bu konuda. Bir örnek vermek istiyorum, belki konuşmamızı derinleştirir. Bir üniversitede liberal bir öğrenci grubu bir kulüp kurdu, kamu yönetimi kulübü. Daha doğrusu seçimler sonucu bu kulüp bu gençlerin üzerinde kaldı. Bir süre sonra şöyle bir problemin farkına vardıklarını anlattılar bana kendileri: Yönetim

kurulunda liberaller ağırlıklı, ama kamu yönetimindeki bütün öğrenciler bu kulübe doğal olarak üye ve bu kulüpteki bütün öğrenciler liberal görüşlü değil. Doğal olarak biz sadece liberal görüş çerçevesinde faaliyet yürütürsek diğerlerine haksızlık yapmış oluruz. Bu da bize yakmaz. Ne yapmamız gerekir diye düşündük ve şöyle bir yol bulduk dediler: Yönetim kurulu sadece formel işlerle uğraşsın, ama alt seviyede komisyonlar kurulsun ve her bir komisyon bir gruba verilsin. Dolayısıyla sosyalistlerden, İslâmcılardan, muhafazakârlardan, milliyetçilerden oluşan komisyonlar istedikleri çizgide faaliyetlerini yürütsünler, ama komisyon adına yürütsünler. Yönetim kurulu ise belirli bir ideolojik kimlik göstermesin. Liberallerin de bir alt komisyonu olsun, onlar da orada faaliyet yürütsünler şeklinde bir çözüm bulmuşlardı. Bu çok ilginç bir tecrübe. Bana oldukça pratik ve ilkeli geldi. Belki bu bir örnek olabilir diye düşünüyorum.

Olabilir, bunun üzerinde düşünmedim, ama bence burada önemli olan biraz önce sözünü ettiğim ihtiyaç ne kadar çok insan tarafından duyuluyor meselesi. Yani, tek liberallerin olmadığı yerlerde de büyük çoğunluğun bu ihtiyacı duymaması çözüm yolarını tıkiyor bana kalırsa. Sorunu çözebilmek için bir kere sorunun farkında olan insan kitlesinin niteliği ve niceliği önemli. Yani eğer bu belli niceliğe ulaşmazsa böyle bir sorun gündeme gelemiyor zaten ve sorun formüle edilmiş bir şekilde ortaya konduğu andan itibaren bence zaten onun çözümü için de koşullar büyük ölçüde oluşmuş oluyor. Şimdi, tabii ki, dediğim sorunu feministler uzun yıllar tartıştılar. Yani erkek egemen örgütlenme anlayışı ve erkek egemen dernek anlayışı dedikleri hiyerarşik yapılara karşı kadınların anti-hiyerarşik farklı yapılar kurabileceğini, farklı bir örgütlenme kültürü yaratabileceğini savundular. Ama böyle bir şey çıkmadı. Şimdi, ben tabii ki, böyle bir şey yaratmakta liberallerin çok daha şanslı olduğunu düşünüy-

yorum. Ama henüz yaratılmış bir şey de yok bu alanda da.

Liberal Düşünce Topluluğu'nun tecrübesi bir ölçüde umut verici bir tecrübe ama, tabii gerçekten bir tecrübe olması için daha zamana ihtiyaç var, en azından bir on yılı daha bitirmemiz lâzım. Yine de beni umutlandıran bir şey var. Benim tanıdığım kadarıyla liberal eğilimli kimseler karakter özelliği çok çeşitli ve kuvvetli olan kimseler. Dolayısıyla otoriter/ hiyerarşik böyle bir yapı kurmaya niyetlenilse bile kurmak çok zor. Niyetlenirseniz ancak iki-üç kişi bir arada kalabilirsiniz, diğer herkes bir tarafa dağılır gider. Belki bizi en kolay engelliyebilecek faktörlerden birisi de bu diye düşünüyorum.

Güvence olarak kişilik özellikleri bir yerde.

Tekrar Gülay Göktürk'ün kişisel entelektüel hikâyesine dönelim. Şimdi, insanlar, benim tespit edebildiğim kadarıyla, belli bir paradigmayı seçerken genelde ince eleyip sık dokuyup ondan sonra tercih yapmıyorlar. Bu ileri yaşlarda oluyor. Çoğu zaman çocuk yaşlarda insanlar bir görüşle ya da bir grupta karşılaşılıyor. İlişkiler belki ideolojik ilişkilerden ziyade arkadaşlık ilişkileri olarak sürüyor. Ama yine bildiğim kadarıyla herkes bir birikim süreci yaşıyor ve bir noktada bu totaliter hareketlerden kopuşlar oluyor. Acaba olayın bu noktaya ulaşılmasında ne etkili oluyor? Bunu merak ediyorum. Yani benim bahsettiğim kişisel özellikler mi, yoksa bu tür organizasyonlarda doğal olarak ortaya çıkan istismarlar, haksızlıklar, kazık atmalar, insanları kullanmalar mı?

Bir şeyin çok etkili olduğunu kabul etmek lâzım, travmalar. Meselâ 12 Eylül bir travmadır. Bireyler üzerindeki örgüt hegemonyasının geçici olarak da olsa dağılması insanların kaçınılmaz olarak tek düşmesi, tek kalması. Doğrusu budur diye anlatacak üstün fiilen olmamasının önemi de büyük.

Genel travmalar.

Genel travmaları kastediyorum. Yani, bir darbeyle sol hareketin dağılmasının, kesintiye uğramasının. Hem 12 Mart'ın, hem 12 Eylül'ün böyle bir etkisi olduğundan eminim. Örgüt otoritelerinin zaafıyla tek tek o insanlar kendi kendilerine kaldılar ve kafalarıyla düşünmek için bir şansa sahip oldular. Bu önemli bir etken. Nitekim, meselâ, bakıyoruz Avrupa'da da böyle. Sovyetler Birliği'nin, Çekoslovakya'yı işgali ciddi bir travma olmuştur ve düşünmeye yol açmıştır. Varşova Mahkemeleri, Stalin'in mezaliminin artık ayyuka çıkışı Avrupa sosyalist partilerinde ve komünist partilerinde ciddi bir travma yaratmıştır. Ben eminim Berlin duvarının yıkılması da çok önemli bir travma etkisi yarattı ve birçok sol militan ne oluyor diye düşündü. Onun dışında, mutlaka kişisel hikâyeler de vardır. Ama ben esas olanın sol hareketlerde yaşanan büyük hayal kırıklıkları, büyük çöküşler filan olduğunu düşünüyorum. Onların o ideolojik çıkmazı, bu iş yürümeyecek diye bir tartma etkisi yarattı.

Niye bunu herkes yaşamıyor ama. Meselâ, 60 yaşına geldiği hâlde radikal olan insanlar var.

Azınlıkta kalmıyorlar mı? Yani, en radikal uçlar çok küçülmedi mi sizce?

Bir taraftan öyle, ama bir taraftan da hayret verici şekilde yeni taban buluyorlar ve bu kişiler aynı radikallikte devam ediyorlar yola.

O zaman tabii bireysel özellikler de gündeme geliyor. En çok şu olmuyor mu? Benim dikkatimi çeken, bu totaliter hareketlerden kopmanın yapaylığına tanık oluyoruz. Yani, mahcup bir şekilde siyasetten kopuyor, bazı politikaları eleştiriyor, fakat, ideolojik olarak tam kopuş gerçekleştirilememek çok sık rastlanan bir şey.

Evet, bu çok önemli bir nokta.

En çok rastlanan bu. Bunu ben yazılarımda sık sık mahcup sosyalistler, mahcup

teröristler diye ifade ediyorum. Sanki kan çekiyor. Ondan sonra paradigmayı sözde reddediyor, sözde öz eleştirisini yapıyor, işte biz o zamanlar anti-demokratiktik, sekterdik şuyduk buyduk falan diye. Fakat bakıyorsunuz en kritik anlarda, diyelim ki bir 28 Şubat'ta, diyelim ki bir dünya savaşında, şurada burada böyle önemli olaylarda, sanki kan çekiyor gibi eski tezlere doğru tekrar gidiyor.

Kollektif yapılardan, kollektif yapıların bireylere verdiği zararlardan bahsediyorduk. Özellikle üzerinde yoğunlaştığımız konu da bu kollektif yapılardan çıkışta acaba insan tabiatıyla ilgili özellikler mi ağır basıyor, yoksa bu organizasyonlar içerisinde yaşanan hayal kırıklıkları, istismarlar mı diyordum. Benim kişisel bir tespiti aktarmama izin verin lütfen. Ben insanların özgürlüğe düşkünlüğünün, çok iddialı olmak da istemiyorum ama, önemli ölçüde insanın tabiatıyla ilgili olduğu kanaatine vardım. Bu sosyalleşme sürecinde edinilen şeyleri de tabiatın içerisinde belki kabul edebiliriz. Çünkü, bakıyorum etrafıma, liberal eğilimli arkadaşlar bayağı özgürlükçü tipler. Yani zapt-u rapt altına alınamayacak, hiyerarşik bir yapılanma içerisinde yeri belirlenip, görevleri tayin edilemeyecek, anarşist, kafasına buyruk, başına buyruk tipler. Bu en azından totaliter yapılardan çıkmayı kolaylaştıran bir faktörmüş gibi geliyor bana.

Bilemiyorum tam. Çünkü, bunu böyle kabul ettiğimiz zaman aynı insanın 15 sene orada nasıl kaldığını izah etmek oldukça güçleşiyor. Aynı karakter, aynı yapı, aynı karakter özellikleri vardı, ama ben kendi payıma, bir kollektif içinde, 1-2 sene değil 15 sene beni daha sonra liberal yapan o karakter özellikleriyle kalabilmişim. O yüzden, senin açıklaman da tam olarak açıklayıcı değil.

15'ten 30'a düşünürsek haklı görünüyorum...

Evet o yaşlar, yaşla ilgili çok önemli bir yanı var tabii ki. Anlaşılan, onun zararlarını

görebilmek için belli bir olgunluğa gelmek gerekiyor. Ben en sonunda geldiğim noktayı çok iyi hatırlıyorum. Ayrıldığı arkadaşla konuşurken, ben çocuklarımın bana lânet etmesini istemiyordum dedim. Yani, çocuklarımın, torunlarımın "annem bana böyle Stalinist, Nazizim'den farklı olmayan bir düzen bıraktı" diye lânet okumasını istemiyordum. Şimdi bir insanın, çocuklarımın, torunlarımın bana lânet okuması falan lâflarını kullanabilmesi için bile bir kere çocuk sahibi olmuş olması gerekiyor. 19-20 yaşında bir insan böyle bir perspektifle hayata bakmıyor zaten. Oradan bile belli ki, belli bir kişisel tecrübe biriktirmiş olmak, belli bir yaşa ulaşmış olmak gerekiyor.

Bu örnek bana bir başka şeyi hatırlattı, acaba liberaller de diğer ideolojilerin peşinde koşanlar gibi bir misyoner midir? Ya da misyoner tarafları var mıdır? Tabii ki, hepimiz hayatımızı sorguluyoruz, belki sık sık nefis-i muhasebe yapıyoruz. Zaman zaman dışardan da bu tür sorularla karşılaşılıyor. Ben burada, entelektüel oluşumunda etkisi olan hocalarımdan Aydın Yalçın'ın bir sözünü hatırlıyorum. O zaman sıcak bir anti-komünist mücadele içersindeydi ve ciddi bir çaba sarfediyordu. İşte kitaplar okumak, argümana argüman yetiştirmek falan... Şöyle sorulduğunu hatırlıyorum ona, niye bu işlerle uğraşıyorsunuz? Türkiye'nin tanınmış hocalardan birisiniz, iyi bir aile hayatınız var, refahınız var filan. Verdiği cevap, çocuklarım için çalışıyorum olmuştu. Ben çocuklarımın hür bir ülkede yaşamalarını istiyordum ve onu için çalışıyorum. Acaba hakikaten geçerli bir cevap mı?

Ben önce kendim için düşündüm. Çünkü asla bir misyoner olmak istemiyordum artık. Yani, o dönemden sonra böyle bir misyoner ruhuna çok yabancı, uzakta bir noktada duruyordum. Ve liberalleşirken, yani, bireyin kendisi için, kendi menfaatleri için, mutlu bir hayat yaşamak için bu hayatın hiçbir şey için feda edilmemesi gerektiğini de düşün-

düğümünden, neden bunu yapıyorum, yazılarla hedef oluyorum, bazen davalara konu oluyorum, iş güvenliğimi tehlikeye atıyorum, risk alıyorum, neden bunları yapıyorum? Ben misyoner miyim diye düşündüğümde şunu buldum cevap olarak, aslında bu da birencilik. Yani, bunu kendim için yapıyorum. Bunu ayıramıyorsunuz. Çünkü, bu şekilde yazdığım, bu şekilde ifade ettiğim zaman ben bir haz alıyorum bundan, bir doyum duygusu, bir kendini gerçekleştirmiş olmanın verdiği tatmin. Demek ki, bunu güvenliğe tercih ediyorum. Ama bunu kişisel mutluluğum için tercih ediyorum. Yani yine kişisel mutluluğum için böyle bir hayatı seçiyorum. Kendini tam gerçekleştiremediğini hissediyor, ama iş güvencesi olan bir hayata tercih ettiğim için bunu yapıyorum. Bunun da temelinde, yine, kişisel bir mutluluk arayışı var. Davranışına yön veren temel ilkenin, bütün bu yazıları yazar ve bu riskleri alırken benim davranışına yön veren temel dürtünün kişisel mutluluk arayışı olduğunu düşünüyorum.

Genel bir faydacılık, hazcılık. Peki bunun maliyeti çok yüksek olursa, çünkü, hesaplayamadığımız maliyetler var.

İnsan kâr, zarar, maliyet hesaplarını yapıyor mutlaka kafasında. Ve diyorsun ki, ne yapabiliyordim ben, farz edin ki genel geçer doğrulardan bahseden, iyiye güzele dair yazılar yazan, böylece de oldukça geri bilinçli ama geniş bir okur kesiminin de sevgisini ve sempatisini kazanmış ve daha popüler bir yazar olabilirsiniz, böyle bir durumda daha sağlam olurdu iş güvenceniz, işten atılma tehdidi olmazdı, kötü kişi olmazdınız, bir sürü çevre tarafından sevilirdiniz. Şimdi benim sevilmediğim çok çevre var meselâ. Ama, öyle bir şey benim gözümde değerli değilse, o beni tatmin etmiyor. Yani, gayet barışçı, iyiye güzele dair yazılar yazan çok yazar var. Ama öyle bir yazar olmak bir kez

artık beni tatmin etmiyorsa ben ondan mutlu olamam ki. Her insanın bir jürisi var, o jürisinin gözündeki beğenilmek ister. Bir kere kendi gözündeki yaptığı işi beğenmek ister. O zaman siz ister istemez kendi kişisel mutluluk tercihiniz olarak böyle bir hayata yöneliyorsunuz ve risk alıyorsunuz. Üniversiteden atılmak veya üniversitede çıkıntı bir insan olarak anılmak riskini alıyorsunuz. Başkası başka riski alıyor. Ama, iyi ki de böyle oluyor. Sonuçta bunun bir toplumsal yararı oluyor. Ama bu sonuç benim için bir hareket noktası değil. Zira, ben artık dünya için, daha iyi bir Türkiye için kendini feda etmek isteyen bir insan psikolojisinde değilim açıkçası.

Bir faktör daha zannediyorum etkili olabilir. En azında ben kendimde bunu gözliyorum, gerçeğe olan saygı. Meselâ, iyi bildiğine ve inandığına bir konuda saçma sapan bir görüş okuyorum ve bu görüşün çok sayıda insan üzerinde etkili olduğunu gördüğüm zaman bu beni âdeta ateşliyor.

Birden dürtüyor ve böyle bir aymazlık karşısında hareketsiz duramıyorsunuz. Ama, misyonerlik lâfına özel bir tepkim olduğu için, onu kendime çok sormuşumdur. Bir şekilde kendimi feda etmek psikolojisiyle hareket etmiyorum. Bir şeyleri feda ettiğimi, kendime kötülük ederek böyle davrandığımı düşünün, benim için, benim mutluluğum için daha anlamlı bir hayat yaşamak için yapıyorum ne yapıyorsam.

Peki, Gülay Göktürk herbâlde özgürlüğü temel değerlerden birisi olarak kabul eden birisidir. Özgürlüğe bakışımızda genellikle özgürlüğü sadece birçok yazarın yaptığı gibi siyasî yapılanmayla değil, özel hayatlarla da ilişkilendirdiğiniz görülüyor. Nasıl bir felsefi temelden hareketle böyle yapıyorsunuz?

Şimdi bir kere biraz önce size sözüne ettiğim o sudan çıkmış balık gibi partiden çıktığımız zaman Metin ile birlikte kafa kafaya

verip, kendimize yeni bir hayat ve yeni bir değerler sistemi kurmalıyız dediğimizde ve bize önerilen mevcut geleneksel yapıların bize sunduğu hayat tarzları da cazip gelmediği noktada ilk düşündüğümüz şey kendi hayatımızdı, özel hayatımızdı. İşe daha sonraları geldik. Politik olarak biz şimdi bu konuya nasıl bakıyoruz, bizim ideolojimiz var mı yok mu gibi meseleler daha sonra geldi. Canhıraş bir şekilde bizim ilişkimiz nasıl bir ilişkidir. Âşık olmak nedir? Evlilik nedir? İhanet nedir? Çocuk sahibi olmak nedir? Annelik nedir? Babalık nedir? Kuşak çatışması nedir? Bütün bunlar üzerine düşünmeye başladık zaten. Politik meselelere 2-3 yıl sonra sıra geldi. Liberal lâfını ağzımıza almadık. Ama çok can alıcı bir şekilde biz nasıl bir hayat yaşayacağız sorusunu sorduk kendimize. İş hayatı nedir diye sorduk? Meselâ, en büyük tartışmalarımız, ilk yıllarda, iş hayatı-özel hayat ayırımının insanı parçalayıcı etkisi üzerine olmuştur. Tanımlı ilişkiler üzerine olmuştur. Karılık ve kocalık, annelik ve babalık gibi ilişkileri belli tanımlar içine yerleştirilen kapsamı içinde mi yaşamak zorundayız, yoksa, bunlar tanımsız ilişkiler hâline getirilebilir mi olmuştur. Bütün bu konularda çok da kavgalar ederek, çok da acılar çekerek ilerledik. Hâlâ aynı durumdayız. Meselâ, Irak Savaşı konusunda farklı düşünmek bir karı-koca arasında çok fazla bir acıya sebep olmaz. Ama ihanet ve sadakat konusunda farklı düşünmek çok derin acılara sebep olur. Ya da çocuk sahibi olduğunuz zaman o çocuğun nasıl bir eğitim göreceği konusunda fikir ayrılığına düşmek çok ciddi acılara sebep olur. Biz böyle çok somut olarak acılar çektik ve ikimiz de yapı olarak teori pratik birliğini arayan insanlarız. Yani, bir şeyi fikren doğru buluyorsak hayatımızda da bunu uygulamak gibi bir namusumuz var. Biz fikir namusu olan insanlarız. Bir şeye inanıyorsak onu öyle uygulamak, uyguluyorsak niye uyguladığımızı teorize etmek isteyen ve teorik

olarak da ikna olmayı arayan, bunun peşinden koşan insanlar olduğumuz için çok tatlı ama aynı zamanda çok acı bir 5 yıl, 8 yıl falan geçirdik.

Bu çok ilginç, tabii iki kişi olmanız büyük bir avantaj. Bu durumda birbirinizin hem hocası, hem, iktisadî tâbiriyle, müşevviki hem de karı-kocası olmuş durumundasınız.

Metin ile bizim o yıllarda eski komünal hayat tecrübelerimiz var, ama çuvallamış hepsi, ona alternatif yeni bir yaşam tarzı projesini araştırıyoruz, böyle bir çekirdek aile şeklinde yaşamak istemiyoruz. Fakat o yoksullukta ve ortak sahali konut deneyleri de uzak geliyor. Böyle çit apartmanı diye bir fikir çıktı kafamıza. "Çit" çekirdeğin çitlaması, çekirdek aile çitlayacak, ama yarım çitlayacak. Metin mimar olarak bir apartman projesi çizdi. O projede herkese ihtiyacı kadar özel alan vardı, ama herkesin ihtiyacı kendine. Bana bir yemek odası lâzım, onun dışında ortak alanda yaşayalım. Öbürü diyor ki, bir tane mutfak istiyorum, banyo istiyorum bir tane de yatak odası istiyorum. Onun dışında livingroom istemiyorum, ortak alanda yaşayalım. Herkes talebini koyuyor. Ona uygun bir mimarî çözümle bir çit apartman oluşuyor. Bol miktarda ortak alanı var, ama kapını çekip mahremiyetine girebileceğin özel alanlar var ve herkes gönüllü bir şekilde kapısını açtığı anda başkalarıyla birlikte olabilecek ve özel alanına çekildiğinde onu kimse rahatsız etmeyecek gibi teorik temeli olan bir şey üzerinde çalıştık. 25-30 arkadaşımıza pasladık bunu, dedik ki, gelin böyle bir projede bir araya gelelim. Kiminin parası vardı sıcak bakmadı, kiminin yattı kafasına fakat parası yoktu... filan derken o olmadı.

İlginç bir şey, belki projenin kendisinden daha ilginç olanı, böyle bir çabanın ortaya çıkmış olması.

Tabii çok ciddi çalıştık. Meselâ sonra bizim bütün evlerimizde, ki bu ikinci üçüncü

evimiz, o düşünüşün etkisi vardır. Bizim evlerimizde hep meselâ, az sayıda oda vardır. Ama, yaşam alanı çok büyüktür ve ortaktır. Yani, çalışma odası yoktur ayrı. Çalışan, müzik yapan, televizyon izleyen, yemek yiyen... Açık ofis gibi, her şeyin bir arada olduğu. Meselâ, o evi bölen duvarlarla, bölmelerle evin bireylerinin ayrı odalara gireceği şekilde değil, ortak alanlarda birlikte yaşayacak şekilde düşünülmüş, plânlanmış bir ev.

Eski komünal kültürün biraz etkisi var galiba.

Var tabii. Bunları söylememin sebebi, sizin söylediğiniz siyasî meseleleri düşünmeden çok önce ve uzun yıllar boyunca biz bu konulara kafa yorduk. Ben o sırada Nokta'da çok yoğun çalışıyordum. Metin ile en çok tartışmalarımız "sen bütün hayatını iş hayatında yaşıyorsun" oluyordu. Evi bir antrakt, bir dinlenme yeri gibi kullanıyorsun. Burada hayat çizgin yok, senin hayatın iş hayatı falan gibi sözleri Metin bana çok söylerdi. O dönemde en büyük tartışmalarımız o konuda olmuştur.

Umut ediyorum ki, kişisel bir tartışma tarihini yazarsınız. Çok ilginç olabilir. Peki Gülay Göktürk'ün özgürlükçü çizgiye doğru kaymasında etkili olan şey bu bahsettiğiniz tecrübe, olayların birikimi falan mıdır? Yoksa okunan yazarlar, farkına varılan kitaplar da mı etkili olmuştur? Böyle dönüşüm tarihinde iz bırakan kitaplar, filozoflar, tarihte büyük yeri olan isimler var mıdır?

Hayır, hiçbir zaman bir kitap okudum dünyam değişti gibi bir şey olmadı. Onu itiraf edeyim. Böyle çok kendi kendine keşfederek hissettik bu dönüşüm sürecini. Tabii birçok şeyi el yordamıyla tartışa tartışa, düşünüşüne düşünüşüne, yanıla yanıla belki. Ama büyük ölçüde kendimiz el yordamıyla yaptık. Tabii ki, ciddi bir okuma dönemimiz oldu. Marksizm, Leninizm, Stalinizm'den çıkarken işte malum Dolçerleri biz de okuduk herkes gibi.

İshak Dolçer'in Stalin eleştirileri gibi onları okuduk. Ama bunların hepsi politik dönüşümün, politik reddimizin temelini yaratmakta yardımcı olan okumalardı. Böyle birden bire çok önemli damgasını basan ve gerçek anlamda dönüşüm sağlayacak bir okumamız olduğunu hatırlıyorum.

Peki şöyle bir şey oldu mu, kişisel tecrübe içerisinde kişi bir şeyi keşfediyor, farkına varıyor, daha sonra bir kitapta okuduğu zaman aaa ben bunu düşünmüştüm diyor.

Tabii bu çok oldu, hatta en çok bu oldu. Ha bak işte tamam ne güzel de anlatmış, ne güzel söylemiş, zaten böyle düşünüyordum, böyle düşünmüştük diye çok oldu.

Bu da tabii insanın öz güvenini arttırıcı bir şey. Mustafa Erdoğan'la olan fikri serüvenimizde bana meselâ çok olmuştur öyle. Biz totaliterizmi önce bizzat tecrübe ettik, sonra kendi gözlemlerimizle teşhis ettik. Ama, sonra totaliterizm teorisini okumaya başlayınca hem daha çok öğrendik hem de sevindik bunları biz de görebilmişiz diye.

Hem çok daha iyi kavriyorsun hem özgüvenin sağlanıyor. Esas anlamda bu yönde olduğunu söyleyebilirim, ama övünmek gibi olmasın, bir çok şeyi kendimiz keşfettik.

Türkiye'deki bütün liberal eğilimlilerin, bütün özgürlükçü, özgürlüğün felsefi bilgisinden gerçekten haberdar olan kimselerin çok ilginç bir hayat hikâyesi var. Umut ediyorum ki, ilerde herkes bu hikâyesini yazacaktır. Mutlaka yazılması ve yeni nesillere aktarılması lâzım bu tecrübelerin. Şimdiki nesle baktığımızda belki kendi çocuğunuzdan da hareketle Türkiye'de özgürlükçü fikrin geleceği hakkında neler söylemek mümkün olabilir? İyimser mi olmalıyız, kötümser mi olmalıyız?

Ben iyimser olmak lâzım diye düşünüyorum. Bizim oğlumuz boş bir kâğıt gibi yanlış şeyi öğrenmemenin bütün avantajlarını yaşa-

yor. Yani, birtakım ön yargıları ve yanlış öğrenilmiş olmayınca kafasında bir insanın doğruları sağ duyusuyla, aklıyla görmesi kavraması çok kolay oluyor. Onu Ali'nin örneğinden görebiliyoruz meselâ. Hiç konuşmadığımız birtakım politik meseleler, diyelim ki türban meselesi. Evde hiç konuşmamışız, yeri gelip de böyle üçlü bir tartışma yapmamışız. Bir konu açılıyor meselâ, ben böyle yazdım böyle düşünüyorum diyor. Tabii ki böyle diyor, yani, tersi bir lâiklik anlayışı işlenmemiş. Tersini bir saplantı, paranoya işlenmemiş.

Nasıl başardınız bunu?

Bir kere eğitimine kafa yorduk. Meselâ herhangi bir kurumun, herhangi bir okulun Ali'nin kimliğine damga basmasını bilinçli olarak engelledik. Onu ne devlete ne de Millî Eğitim'in kurumlarına bıraktık. O bize aittir, oğlumuzu biz yetiştireceğiz dedik.

Suç işlemişsiniz, bilmem farkında mısınız?

O konuda çok nettik. Yani, Galatasaraylı, Robert Kolejli ya da farklı bir eğitim kurumunun onun kişiliğini biçimlendirmesine izin vermenin kötü bir şey olacağını biliyorduk. Böyle bir ahlak duygusuna ihtiyaç duymanın da kötü bir şey olacağını biliyorduk. Onun için eğitim konusunda çok tartışmalarımız, kavgalarımız oldu. Ama, bu noktada rahat birleştik. Onun için Ali, tabii ki bizden etkilenmiştir, ama, çevresinden etkilendiğinden daha çok bizden etkilendi. Bütün o arkadaş çevresi, okul çevresi dahil. Ne zaman neyi küçümseyeceğini de zeki olduğu için iyi fark etti. Küçümsemeyi de bildi, yani, ona öğretilmeye çalışılan birtakım şeyleri küçümsemeyi de bildi.

Peki şimdiki gençlik için söylenen bir şey var. 68 kuşağı son derece idealistti. Şimdiki gençlik hiç toplumsal meselelerle ilgilenmiyor şeklinde bir klâsik söylem var.

Evet onlara çok kızıyorum. 68 gençliği zaten tamamen sonradan yaratılmış bir şey hâline geldi. 68 gençliği denilen kesim, o zaman ki gençliğin kaçta kaçını teşkil ediyor? Bu bir kere çok tartışmalı. 68 gençliği denilen gençliğin içinde ne kadar gerçekten bu tip bir politik tercihin peşinden gidiyordu? Ne kadar gerçek anlamda bir hayat tarzından bahsediyordu? Onlar çok karışık. Ne kadar militandı? Ne kadar kalabalığa uydu gitti? Bütün bunları bir yana bırakalım, ben 68'in efsane olduğunu ve o balonun artık patlatılması gerektiğini düşünüyorum. Bugünkü gençlerin hiç de sorgulayıcılık bakımından geri kaldığını düşünmüyorum. Ama zaten bu günkü gençlik diye bir genelleme yapmanın da doğru olduğunu düşünmüyorum. Bugün de bugünkü gençlik diye bir genelleme yapılamaz. Yani gençliğin bugünkü özgürlükçü bir kesiminin 68'den daha küçük olduğunu düşünmüyorum. O zaman da parça parçaydı gençlik.

Peki Gülay Göktürk'in ailevi kökeni nedir? Orta sınıf bir aileden mi gelir? Fakir bir aileden mi?

Orta sınıf bir subay ailesi, bir memur ailesi. Küçük burjuva!

Bunu şunun için soruyorum, tabii küçük burjuva Marksist literatürden aktardığımız bir kavram ama, üniversite hocası olarak pek çok öğrenciyle muhatap oluyorum. Benim dikkatimi çeken bir şey oldu, bütün liberal eğilimli öğrenciler orta ve orta alt sınıftan gelen öğrenciler. Zengin aile çocukları ya da çok üst düzey bürokraside çalışanların çocukları pek liberal eğilimli olmuyorlar. Bunların bir kısmı düpedüz sol kollektivist, sol Kemalist eğilimli oluyorlar bir kısmı da tamamen toplumsal meselelere karşı ilgisizler. Bu belki, toplumlarda dönüşümü gerçekleştirilenler genelde orta sınıftır şeklindeki tespiti de doğruluyor.

Bilemiyorum ama, babam otoriter bir adamdı.

Otoriterliğin, otoriter bir kollektivist bir akıma katılmakta etkisi olmuş mudur?

Yok, hayır. Ama benim babama karşı çıkış, kafa tutuş yaşım çok küçüktür. O yaşta bir ke-re otoriteyi temsil ediyordu ve mantıksızdı.

Çoğu zaman otorite mantıksızdır.

Evet. Ona karşı çıkışım çok çocuk yaşlar-da oldu. Sonraki dönemde çok kendiliğinden ve olması gereken doğal bir süreç gibi oldu so-la kayışım. O dönemlerde aslında insan olan herkes sanki solcu olur gibi geliyordu bana.

Böyle bir anlayış da vardı bir zamanlar.

Vicdanın varsa, adalet duygun varsa, ka-fan çalışıyorsan zaten solcu olursun gibi bir doğallık içinde kendimi solcu diye tanımla-maya başladım. TİP kurulmuştu 65 senesinde. Ben lise 1 ya da 2'deydim. O zamanlar bir aile büyüğümüz Nazım Hikmetin şiirleri-ni bana okumuştı. Çok beğenmiştim. Basıl-mıyordu, yasaktı. Onun yasak oluşuna tepki duydum. Yoksul halkın ezilmesi üzerine söy-lemeler ve ben çok doğal bir biçimde sosyalist olduğumu düşünmeye başladım. İsim arka-dan geldi yani, haksızlığa karşı çıkış, hüma-nist bir yanı vardı solcu oluşumun. Hüma-nizmdi, insan sevgisiydi, yoksullara karşı bir acımaydı. Öyle bir noktayla solcu oldum. Sonradan sosyalist teoriyi anlamaya çalıştım. Bu noktayı bir düşünün bir de ayrıldığıım noktadaki o totaliterlik, o dehşet verici anti-demokrasi noktasını bir düşünün. İşte insan bunu gördüğü zaman ne kadar korkunç bir şey olduğunu anlıyor. Yani benim gibi iyi ni-yetli saf bir insanın böyle bir canavara dönüşebilmiş olması gerçekten de insanlığın ne kadar büyük bir tehlikeyle yüz yüze oldu-ğunu gösteriyor.

Tabii ki, totaliter hareketlerin temelinde ge-nellikle iyi niyet yatıyor. Yani, insanlığın prob-lemelerini ebediyen çözmeye arzusu. Peki, üniver-site yıllarından hatırlıyor musunuz? Üniversite

yıllarındaki hocaların herhangi birisinin bu sol kollektivist anlayışı pekiştirici bir etkisi oldu mu acaba? Bilerek ya da bilmeyerek bir yönlendir-meleri oldu mu?

Şimdi ben liseyi bitirdiğimde kendimi sosyalist diye tanımlıyordum ama, hiçbir ey-lem içinde falan değildim. Bir burs kazandım ve Amerika'ya gittim bir yıl. Amerika'da Vi-etnam aleyhtarlığının zirveye çıktığı andı, 1966-67 yılıydı. Biraz da milliyetçi duygula-rım kabardı orada. Yani az gelişmiş bir ülke-den gitmiş olmak, orada gelişmiş bir ülkenin gençliğiyle temas içinde iki duygu birden doğdu. Bir yanda onların imkânlarına hayran olup imrenmişimdir. Bir yandan da onları küçümsedim aslına bakarsan. Çünkü ben onlardan daha entellektüeldim. Dünyada ne olup ne bittiğini izliyordum, çok kopuklardı onlar. Dönüp geldiğimde ODTÜ'ye girdim ve ODTÜ'ye girdiğimin haftasında gittim Sosyalist Fikir Kulübü'ne üye oldum. Yani herhangi bir hocamın filan beni etkilemesine imkân kalmadı. Amerika'dan geldim, bir ay sonra Ankara'ya gittim, okul açıldı, haftasına Mehmet Ali Aybar'ın bir konuşması vardı, ona gittim. Hiç tereddütsüz kendi yerim gibi gördüm orayı. Ondan sonra Sosyalist Fikir Kulübü'ne üye oldum. Ben sosyalistim, gel-dim, dedim. Yani üniversiteye başladığım anda kararımı vermiştim.

Çok ilginç. Peki, Gülay Göktürk bundan sonraki hayatı için ne düşünüyor acaba? Yap-mak istediği şeyler...

Zor bir soru. Yazmaya tabii ki devam edeceğimi düşünüyorum. Ama bu yoğun-lukta yazar mıyım, bilmiyorum. Belki, biraz daha yoğunluğunu azaltabilirim yazılarımın. Ama, yazmak benim için kendimi ifade et-menin yolu. 20 senedir yaptığım bir iş ve ondan kolay kolay kopabileceğimi düşün-müyorum. Ama, yakınlarım beni şey diye eleştiriyorlar. Sen günlük yazı yazmayı tek

yazma biçimi olarak, kendi faaliyetinin de tek biçimi olarak sınırladın. Başka hiçbir şey yapamam hayatta gibi davranıyorsun, böylece kendine de haksızlık ediyorsun. Bu doğru değil. Yazma dışında başka şeyler de yapabilirsin, başka yeteneklerin de var veya farklı tür yazabilirsin.

Sonrasında roman yazmak filan da olabilir.

Ama ben biraz korkuyorum. Uzun yazı yazmaktan hep korkmuşumdur. Uzun yazı yazmayı hiç denemedim. Hayatımı daha eğlenceli hale getirmek diye bir isteğim var. Bunu birine daha söylemişim bir röportajda. Sık sık fazla ciddi yaşadığımı düşünüyorum. Yaşam stilim ile ilgili bir sorunum var. Daha hafif yaşamak.

Aşırı ciddilik bir hastalıktır diye bir görüş var.

Evet. Fazla ciddi yaşıyorum. Eğlence, zevk-i sefa az hayatımda. Bunu hissediyorum. Zaman zaman dünyanın yükünü üzerimde taşıyormuş gibi hissediyorum ve niye böyle yaptığımı da bilmiyorum.

Bunda sanırım Türkiye'de yaşıyor olmanın etkisi de olsa gerek. Çünkü gündem çok yüklü.

Eğer elimden gelirse bu havadan çıkmak, kurtulmak, daha eğlenceli, daha hafif, daha oyunlu bir hayat yaşamak istiyorum.

Başarılar diliyorum. Gerçekleşirse inşallah formülünü de ayrıca sorarım.

Özel Hayatlar

Gülray Göktürk

Nasıl yönetileceğimizi tartışmaktan, nasıl yaşayacağımıza kafa yoramıyoruz.

Özel hayatlarda yaşanacak bir "glasnost"un, politik sistemlerde yaşanacak glasnosttan çok daha büyük bir devrim olacağını göremiyoruz.

Ama hâlâ geç kalmış sayılmayız. Şimdi eskisinden farklı olarak, hem biz kadınlar kamusal alanda eskisi gibi çaylak değiliz ve orada biriktirdiğimiz tecrübeleri özel hayatlarımıza aktarma olanağımız varken hem de artık kamusal alanda başarı peşinde koşmaktan tıknefes olmuş erkekler ruhen "eve dönüş" sürecine giriyor; özel hayatı yeniden keşfedip, tarihi ihmalinin acısını çıkarırcasına özel ilişkilere eğiliyor.

LiBeRTE

kitaplığınızda özgürlüğe yer açın...
